

karakterizon de kulpo, oni devus ĝin difini kiel malmobilizecon de la konscio. Ankaŭ intenca kulpo estas finfine malmobilizeco de la konscio. La socia vivo postulas mobilizecon de la konscio por ke estu plenumataj la kreitaj en la socio juraj normoj. La malmobilizeco, kondukinta ĝis rompo de la normoj, estas kulpo. Tiu ĉi malmobilizeco havas tamen vicon da ŝtupoj — de la plej malalta ĝis la plej alta. La plej altaj ŝtupoj de la malmobilizeco prezentas plej grandan danĝeron por la socio kaj pro tio pri ĉi tiuj ŝtupoj de malmobilizeco okupiĝas la kriminala juro. La malaltaj ŝtupoj estas lasitaj al la civila juro. La pritrakitaj kazoj pri la morto de la laboristo, premita de la lifto, kaj pri la morto de la falinta el la ĉaro kooperativano estas bona ilustraĵo de tiu ĉi koncepto.

ALVOKO POR EKONOMIISTOJ

Letero de leganto al la ĉefredaktoro

Estimata Prof. Popoviĉ,

En Scienca Revuo mi legis multajn interesajn artikolojn. Mi ankaŭ vidis multajn artikolojn kiujn mi tute ne povis kompreni. Malgraŭ tio, mi estas kontenta kun la revuo — fake miksitaj revuo ne povas ja doni ĉion kompreneblan por ĉiu. Nur du aferoj ne plaĉas al mi.

La unua, malpli grava, koncernas la **tipografian aspekton de la revuo**. Kompare kun la komenco de la eldono en Jugoslavio, la aspekto estas multe pli bela, la preseraroj ne tro oftaj. Sed ĉu vere oni ne povas ankoraŭ plibeligi ĝin?

La dua koncernas **ekonomiajn artikolojn**. Ili tute mankas en la Scienca Revuo. Kaj hodiaŭ ĉiuj homoj interesiĝas pri ekonomiaj problemoj, ĉar la tuta mondo »bolas« ĝuste en kunligo kun la monda ekonomio. La rilatoj inter ekonomie pli fortaj kaj malpli fortaj landoj, evoluitaj, malpli evoluitaj kaj evoluantaj landoj, problemoj de internacia mono kaj de la kreditbankoj, ekonomia helpo kaj misuzo de ekonomiaj malfacilaĵoj ktp. Jen la tempo **pri** kiuj mi ŝatus legi en la Scienca Revuo — ne nur mi sed granda plimulto de abonantoj (mi kredas).

Jen nun tre aktuala temo pri intervaloro de diversaj valutoj, kiu fariĝis treege interesa post la devalorigo de pundo. Kio estas la veraj kaŭzoj por perdo de valoro de unuopaj valutoj? Kiel oni povas atingi ke iu valuto havas konstantan valoron? Kaj ĉu ni ne troviĝas **antaŭ nova ekonomia krizego** (kiu povus ekesti se dolaro ekmarŝos la vojon de pundo)? Multaj kredas ke pundo devis devalorigi ĉar ĝi ne estis sufiĉe »kovrita« (almenaŭ ne ĝia parto servanta kiel internacia mono). Sed tio estas ankoraŭ pli grava pri la dolaro, ĉar oni uzas ĝin internacie pli multe ol en Usono mem (kaj en la lando mem ĝia valoro estas tre dubinda!).

Mi ŝatus legi pri ĉiuj tiuj demandoj, precipe en la Scienca Revuo, ĉar mi kredas ke ekonomiistoj-esperantistoj estos pri tiuj internaciaj problemoj multe pli objektivaj ol aliaj sciencistoj. Sed ĉu en ISAE ekzistas tiaj fakuloj? Se jes, ilia devo estus verki tiajn artikolojn por la Scienca Revuo.

Sincere Via
(la subskribo nelegebla)

Respondo de la ĉefredaktoro

Estimata leganto, Vi ne lasis en la letero Vian adreson, nek mi povis el la subskribo diveni kiu Vi estas, por respondi al Vi rekte. Aliflanke mi opinias ke la tuŝitaj demandoj indikas ankaŭ la publikan respondon.

Koncerne la **tipografian aspekton** mi konfesas ke tiu rimarko ripetiĝas jam en kelkaj leteroj. Mi esperas ke diversecon de litertipoj ni likvidos tuj post likvido de la ŝuldo de la revuo, ĉar tiam ni havigos la matricojn por kelkaj litertipoj. Kaj la preseraroj preskaŭ perdiĝos kiam ni havos sufiĉajn bonkvalitajn artikolojn (ĉar preparante la revuon ĉiam en la »lasta momento«, oni ne havas la tempon zorgeme korekti gin!).

Mi plene konsentas kun Vi pri la bezono **havi ankaŭ ekonomiajn artikolojn**. Mi miras kial niaj ekonomiistoj silentas kaj mi invitas ilin ŝtopi tiun truon en la Scienca Revuo. Eble ili timas tuŝi iujn politikajn demandojn, ĉar ekonomio estas tre ofte ligita kun politiko. Sed ili ne timu tion — ĉefas ke ili ne tuŝu aktualan politikon de iu lando, aŭ politikon de iu partio en tiu lando. Se ili faros tiel estu certaj ke ni publikigos la artikolon, neniam ni atingos ke ĉiuj konsentu kun ĝia enhavo. Tiuj kiuj ne konsentas bonvolu verki pli bonan kaj pli objektivan — ni publikigos ankaŭ ĝin. Kaj niaj legantoj estas sufiĉe maturaj por akcepti ĉion kritike, kreante la propran opinion. Ju pli diversaj (sed science argumentitaj) opinioj aperos en la revuo, des pli bone. Mi estas certa ke niaj legantoj ne akceptos bataleme, sed nur diskuteme, la artikolojn en kiuj ili trovas opiniojn nekongruantaj kun iliaj opinioj.

Estime Via, B. Popović

SCIENCA REVUO, eldono de Internacia Scienca Asocio
Esperantista, Vol. 18. n-ro 4 (1967)

629.19(091)»6«

DANK' AL SCIENCOJ LA HOMARO ENIRIS NOVAN ERAON (Bož. Popović, Niš, Jugoslavio)

Nia historia periodo estas revolucia, ne nur politike sed ankaŭ science. Dum la lastaj jardekoj okazis treege gravaj ŝanĝoj en ĉiuj partoj de la terglobo kaj sur ĉiuj kampoj de la homa aktiveco. Ni vivas jam en la kondiĉoj kiuj multege diversas de la vivkondiĉoj de niaj gepatroj, eĉ de la vivkondiĉoj el tagoj de nia juneco.

Niaj hieraŭo, hodiaŭo kaj morgaŭo

Miajn samaĝulojn (naskitajn antaŭ pli ol jarcentduono) kaj la pli aĝajn legantojn mi pormomente memorigos al la tempo post la Unua Mondmilito (kaj la pli junajn mi petas interesiĝi ĉe iliaj gepatroj pri la tiama aspekto de la vivo). Eĉ en plej evoluitaj landoj la elektra kurento estis utiligata plejparte por lumigado kaj ankaŭ tiucele oni devis tre ŝpari ĝin. Utiligado de elektraj motoroj kaj de diversaj elektraj dommastrumadaj aparatoj troviĝis en sia komenca stato, ja en tiaj landoj. En multegaj aliaj landoj oni eĉ ne konis elektran lumigadon, aŭ oni ĵus enkondukis ĝin en grandaj urboj! La hejtado per karbo kaj ligno estis preskaŭ la sola rimedo por varmigi la loĝejojn. La filmo konis nur nigro-blankan kaj senvoĉan teknikon (tiajn filmojn